

การพัฒนาแบบแผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูใน
สถานศึกษากลุ่มโซนกรุงเทพเหนือ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร*

DEVELOPMENT OF PUBLIC MIND ENHANCEMENT ACTIVITIES MODEL
OF TEACHERS IN NORTH BANGKOK GROUP ZONE UNDER THE
JURISDICTION OF BANGKOK NON -FORMAL AND INFORMAL
EDUCATION OFFICE

ปรีชา ผลชมภู

Preecha Ponchompoo

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตสายไหม
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร

District Non-Formal and Informal Education

Bangkok Non-Formal and Informal Education

Office of the Non-Formal and Informal Education, Thailand

E-mail: predum3@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแบบแผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครู 2) ดำเนินการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูและ 3) ประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครู โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี ประชากรคือกลุ่มที่ 1 ผู้เรียน จำนวน 7 เขต รวมจำนวน 13,705 คน กลุ่มที่ 2 ครู และบุคลากร จำนวน 99 คน กลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเปิดตารางของเครซีและมอร์แกนได้ จำนวน 375 คน และกลุ่มที่ 3 สัมภาษณ์ผู้นำเชิงนโยบาย ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้อำนวยการสถานศึกษาทั้ง 7 เขต รวมจำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ นำไปหาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามได้ .85 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การแจกความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับสร้างรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมากไปน้อย พบว่า มากที่สุด

* Received August 15, 2021; Revised December 10, 2021; Accepted February 24, 2022

3 ด้าน คือ ด้านความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครู ด้านความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครู ด้านอัตราประโยชน์ มาก 3 ด้านคือด้านการเห็นพ้องต้องกัน ด้านความเพียงพอและด้านจริยธรรม 2) เพื่อดำเนินการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้าง พบว่า ด้านการมีจิตสำนึกการช่วยเหลือ ด้านการเสริมสร้างจิตสาธารณะ เป็นไปในแนวเดียวกัน และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้าง พบว่าการพัฒนาจิตสาธารณะต้องมีการพัฒนา 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการใช้เหตุผลในการตัดสินใจ และด้านพฤติกรรม ด้านความรู้ความเข้าใจเป็นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่

คำสำคัญ รูปแบบ, การจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครู, ในสถานศึกษากลุ่มโซนกรุงเทพเหนือ, สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร

Abstract

The objectives of this research article were to: 1) study development of public mind enhancement activities model, 2) manage development of public mind enhancement activities model usage and 3) evaluate development of public mind enhancement activities model. The research methodology was a mixed method. The study population consisted of the first group was 13,705 learners from 7 areas; the second group was 99 teachers and personnel. The third group was interviewed 15 policy leaders, experts, scholars and educational institution from 7 areas. The research instruments were questionnaire and interview guide. The reliability of the questionnaire was .85. The statistic used for data analysis included frequency, percentage, means, standard deviation, T-test and One Way ANOVA. The study results revealed that 1) building level of development of public mind enhancement activities model as a whole was at much level. When considering each aspect by the highest to the lowest, it found that 3 aspects were at the highest level that the feasibility aspect of the form of organizing activities to enhance the teachers' public mind, the appropriateness aspect of the form of organizing activities to enhance the teachers' public mind, the utility aspect. Agreement aspect, sufficiency aspect and ethics aspect were at the high level. 2) to used enhancement activities model, it found that consciousness of helping aspect, public mind enhancement in line and

and 3) to evaluate development of public mind enhancement activities model found that there were 3 development aspects showed cognitive aspect, reason using in decision making aspect and behavior aspect, right, duty cognitive aspect of oneself and others and public mind development in individual person should be developed from childhood.

Keywords: development, model, public mind enhancement of teacher, in North Bangkok group zone, the Jurisdiction of Bangkok Non -Formal and Informal Education office

บทนำ

ความสำคัญเกี่ยวกับจิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะของมนุษย์หรือพลเมืองดีที่ประเทศกำลังต้องการกล่าวไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ในประเด็นการเตรียมพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศ โดยพัฒนาคนให้เหมาะสมตามช่วงวัย เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ การหล่อหลอมให้มีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม เป็นคนดี มีสุข ภาวะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม การพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ในศตวรรษที่ 21 ของคนในแต่ละช่วงวัยตามความเหมาะสม การเตรียมความพร้อมของกำลังคน ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สร้างเสริมให้คนมี สุขภาพดี เน้นปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางสุขภาพ และลดปัจจัยเสี่ยงด้านสภาพแวดล้อมที่ส่งผล ต่อสุขภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) และจากการที่รัฐบาลได้ประกาศค่านิยมหลักของคนไทยประการ พ.ศ. 2557 ตามนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่มีความเกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ เช่น ความเสียสละ รักษาความสัตย์ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่หวังดีต่อผู้อื่น การคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ของตนเอง แสดงให้เห็นว่าเรื่องจิตสาธารณะเป็นค่านิยมของชาติที่ควรปลูกฝังให้ขึ้นแก่คนไทยรุ่นใหม่ให้เกิดอย่างยั่งยืน ในการพัฒนาประเทศโดยมุ่งความเจริญ ทางด้านเศรษฐกิจและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว โดยขาดความสมดุลกับการ พัฒนาทางด้านจิตใจเป็นที่มาของปัญหาทางสังคมที่ดูเหมือนจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้และการเคารพสิทธิในการใช้ของของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมนั้น โดยผู้วิจัยมีความเชื่อว่า

จิตสาธารณะนั้นควรปลูกฝังจนติดเป็นนิสัย ให้ถือว่าเป็นสิ่งที่ต้องทำอยู่เสมอ โดยเฉพาะผู้เรียน การศึกษานอกระบบ การที่จะฝึกให้ผู้เรียนแต่ละคนมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น ครูควรชี้ให้ผู้เรียน เห็นว่าพฤติกรรมอันขาดจิตสาธารณะหรือพฤติกรรมเฉาต่อการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา สาธารณสมบัติส่วนรวมนั้นก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ อันเกิดจากการขาดจิตสาธารณะที่ส่งผล กระทบต่อทั้งตนเองและส่วนรวมอย่างไร และแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร เพื่อให้การแก้ปัญหา สำเร็จลุล่วงลงได้ ซึ่งการจะเปลี่ยนแปลงแก้ไขพฤติกรรม (โกศล มีคุณ และณรงค์ เทียมเมฆ, 2545)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเชื่อว่าการเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูเพื่อนำไป ดำเนินการจัดกิจกรรมยังผู้เรียน มีความจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ เพื่อนำไปใช้สำหรับผู้เรียนในสถานศึกษากลุ่มโซนกรุงเทพเหนือ สังกัด สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ให้เป็นรูปธรรมยังประโยชน์ต่อสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครู ในสถานศึกษากลุ่ม โซนกรุงเทพเหนือ สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อดำเนินการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครู ในสถานศึกษากลุ่มโซนกรุงเทพเหนือ สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูในสถานศึกษา กลุ่มโซนกรุงเทพเหนือ สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครู ในสถานศึกษากลุ่มโซนกรุงเทพเหนือ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี ประชากรและกลุ่ม ตัวอย่าง คือ กลุ่มที่ 1 ผู้เรียนกลุ่มโซนกรุงเทพเหนือ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอก ะบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร จำนวน 7 เขต รวมจำนวน 13,705 คน ซึ่ง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยจากตารางเลขสุ่มของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จำนวน 375 คน ประกอบด้วย กศน.เขตสายไหม จำนวนประชากร 2,338 คน อัตราส่วน 16.91 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 64 คน กศน.เขตบางซื่อ จำนวนประชากร 930 คน

อัตราส่วน 6.78 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 26 คน กศน.เขตลาดพร้าว จำนวนประชากร 1,891 คน
อัตราส่วน 13.79 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 52 คน กศน.เขตหลักสี่ จำนวนประชากร 2,396 คน
อัตราส่วน 17.48 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 63 คน กศน.เขตดอนเมือง จำนวนประชากร 2,139 คน
อัตราส่วน 15.60 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 60 คน กศน.เขตบางเขน จำนวนประชากร 1,729 คน
อัตราส่วน 12.61 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 49 คน กศน.เขตจตุจักร จำนวนประชากร 2,302 คน
อัตราส่วน 16.79 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 64 คน กลุ่มที่ 2 ครูและบุคลากร จำนวน 99 คน และ
กลุ่มที่ 3 ผู้ให้ข่าวสารคนสำคัญ (Key Informants) คือ ผู้นำเชิงนโยบาย ผู้เชี่ยวชาญ
นักวิชาการ และผู้อำนวยการสถานศึกษา ทั้ง 7 เขต รวมจำนวน 15 คน เป็นวิจัยเชิงปริมาณ
และเชิงคุณภาพ ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม
เสริมสร้างจิตสาธารณะของครูได้เท่ากับ .85

เครื่องมือวิจัย

เชิงปริมาณเป็นแบบสอบถาม

1. แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครู
ในสถานศึกษากลุ่มโซนกรุงเทพเหนือ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร

2. แบบประเมินผลการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูในสถานศึกษากลุ่ม
โซนกรุงเทพเหนือ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
กรุงเทพมหานคร

เชิงคุณภาพเป็นแบบสัมภาษณ์

แนวการสัมภาษณ์หรือ Interview Guideline โดยใช้วิธี สัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group)

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก สร้างรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครู
2. วิพากษ์รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครู

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการหลังจากการจัดทำเครื่องมือเรียบร้อยแล้ว โดยดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่ม
ตัวอย่าง และภายหลังจากการทดสอบเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลแล้ว จึงสำรวจตัวอย่างตาม
จำนวนที่ระบุไว้ข้างต้นเมื่อพัฒนาเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลแล้วทำการทดสอบ (Pretest)
เพื่อทราบความสามารถสื่อสารกับผู้ตอบคำถามได้หรือไม่ก่อนการสำรวจตัวอย่าง (Sample Survey)
ในช่วง กุมภาพันธ์ 2563

ภายหลังการสำรวจตัวอย่างแล้วหาความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ซึ่งได้ค่าความ
เชื่อมั่นความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน .85

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่อบรรยายคุณลักษณะของตัวอย่าง เกณฑ์การวัดระดับคะแนน ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับ เห็นด้วยปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับ ไม่ค่อยเห็นด้วย ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) เพื่อพิสูจน์สมมติฐาน
3. การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์เป็นการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำเสนอในรูปการบรรยายเป็นความเรียง แสดงถึงผลการประเมินโครงการฯ
4. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำเสนอในรูปการบรรยายเป็นความเรียง อธิบายถึงรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูในสถานศึกษากลุ่มโซนกรุงเทพเหนือ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย

1. ระดับการพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูในสถานศึกษากลุ่มโซนกรุงเทพเหนือ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูในสถานศึกษากลุ่มโซนกรุงเทพเหนือโดยภาพรวมทั้ง 6 มาตรฐาน

ข้อรายการ	$\bar{X}$	SD	ความหมาย
มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครู (Feasibility)	4.69	.435	มากที่สุด
มาตรฐานด้านความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครู (Appropriateness)	4.61	.436	มากที่สุด
มาตรฐานด้านความเพียงพอ (Adequacy)	4.16	.944	มาก
มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility)	4.54	.504	มากที่สุด
มาตรฐานด้านการเห็นพ้องต้องกัน (Agreement)	4.38	.471	มาก
มาตรฐานด้านจริยธรรม (Propriety)	4.10	.790	มาก
โดยรวม	4.37	.403	มาก

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูในสถานศึกษากลุ่มโซนกรุงเทพเหนือ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ปรากฏดังนี้ ผลการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ พบว่าคุณภาพรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูในสถานศึกษากลุ่มโซนกรุงเทพเหนือ สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมทุกมาตรฐานมีคุณภาพระดับมาก ด้านองค์ประกอบของรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูในสถานศึกษากลุ่มโซนกรุงเทพเหนือ สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร โดยรวมมีความชัดเจนระดับมาก ซึ่งก่อนการนำรูปแบบไปใช้ พบว่า ก่อนใช้รูปแบบพัฒนาแต่ละข้อรายการผู้เรียนประเมินตนเองและเพื่อนประเมินระดับมากทุกข้อรายการ ส่วนครูประเมินอยู่ระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ระหว่างใช้รูปแบบ พบว่า จิตสำนึกการให้ความช่วยเหลือต่อสังคม ระหว่างใช้รูปแบบพัฒนาแต่ละข้อรายการ ผู้เรียนประเมินตนเองเพื่อนประเมินระดับมากทุกข้อรายการ ส่วนประเมินโดยครูอยู่ระดับมากเกือบทุกข้อรายการยกเว้นผู้เรียนเสนอความคิดที่จะพัฒนาสถานศึกษาระดับปานกลาง หลังการใช้รูปแบบ พบว่า จิตสำนึกการให้ความช่วยเหลือต่อบุคคล หลังใช้รูปแบบพัฒนาแต่ละข้อรายการ ผู้เรียนประเมินตนเองเพื่อนประเมิน และครูประเมินระดับมากทุกข้อรายการ และจิตสำนึกการให้ความช่วยเหลือต่อสังคม หลังใช้รูปแบบพัฒนาแต่ละข้อรายการ ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมิน และครูประเมินระดับมากทุกข้อรายการ

2. การดำเนินการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครู ได้มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูในสถานศึกษากลุ่มโซน กรุงเทพเหนือ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร 3 มิติ ก่อน ระหว่าง และหลังการนำรูปแบบไปนำร่องทดลองใช้และประเมินในลักษณะ 3 เสา โดยการให้ผู้เรียนประเมินตนเอง ครูประเมินผู้เรียน และเพื่อนประเมินเพื่อน

3. การประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูในสถานศึกษากลุ่มโซนกรุงเทพเหนือ สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ก่อนการนำรูปแบบไปใช้ พบว่า 3.1) จิตสำนึกการให้ความช่วยเหลือต่อบุคคล ก่อนใช้รูปแบบพัฒนาแต่ละข้อรายการ ผู้เรียนประเมินตนเองและเพื่อนประเมินระดับมากทุกข้อรายการ ส่วนครูประเมินอยู่ระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นผู้เรียนแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่นเอื้อเพื่อแผ้วแผ่ระดับมาก 3.2) จิตสำนึกการให้ความช่วยเหลือต่อสังคม ก่อนใช้รูปแบบพัฒนาแต่ละข้อรายการ ผู้เรียนประเมินตนเองและเพื่อนประเมินระดับมากเกือบทุกข้อรายการ ยกเว้นผู้เรียนเสนอความคิดที่จะพัฒนาสถานศึกษาระดับปานกลาง ส่วนครูประเมินอยู่ระดับปานกลางทุกข้อรายการ 3.3) ด้านความเสียสละ ก่อนใช้รูปแบบพัฒนา

แต่ละข้อรายการ ผู้เรียนประเมินตนเองและเพื่อนประเมินระดับมากทุกข้อรายการ ส่วนครูประเมินอยู่ระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้น ผู้เรียนเสียสละสิ่งของเพื่อแบ่งปันให้แก่บุคคลอื่น และผู้เรียนยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุขและประสบความสำเร็จ ระดับมาก 3.4) ด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ก่อนใช้รูปแบบพัฒนาแต่ละข้อรายการ ผู้เรียนประเมินตนเองและเพื่อนประเมินระดับมากทุกข้อรายการ ส่วนครูประเมินอยู่ระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้น ผู้เรียนเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น

ระหว่างใช้รูปแบบ พบว่า 1) จิตสำนึกการให้ความช่วยเหลือต่อบุคคล ระหว่างใช้รูปแบบพัฒนาแต่ละข้อรายการ ผู้เรียนประเมินตนเองเพื่อนประเมิน และครูระดับมากทุกข้อรายการ 2) จิตสำนึกการให้ความช่วยเหลือต่อสังคม ระหว่างใช้รูปแบบพัฒนาแต่ละข้อรายการ ผู้เรียนประเมินตนเองเพื่อนประเมินระดับมากทุกข้อรายการ ส่วนประเมินโดยครูอยู่ระดับมากเกือบทุกข้อรายการ ยกเว้น นักเรียนเสนอความคิดที่จะพัฒนาสถานศึกษาระดับปานกลาง 3) ด้านความเสียสละ ระหว่างใช้รูปแบบพัฒนาแต่ละข้อรายการ ผู้เรียนประเมินตนเองเพื่อนประเมิน และครูประเมินอยู่ระดับมากทุกข้อรายการ 4) ด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นระหว่างใช้รูปแบบพัฒนาแต่ละข้อรายการ ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมิน และครูประเมินอยู่ระดับมากทุกข้อรายการ

หลังการใช้รูปแบบ พบว่า 1) จิตสำนึกการให้ความช่วยเหลือต่อบุคคล หลังใช้รูปแบบพัฒนาแต่ละข้อรายการ ผู้เรียนประเมินตนเองเพื่อนประเมิน และครูประเมินระดับมากทุกข้อรายการ 2) จิตสำนึกการให้ความช่วยเหลือต่อสังคม หลังใช้รูปแบบพัฒนาแต่ละข้อรายการ ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมิน และครูประเมินระดับมากทุกข้อรายการ 3) ด้านความเสียสละ หลังใช้รูปแบบพัฒนาแต่ละข้อรายการ ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมิน และครูประเมินอยู่ระดับมากทุกข้อรายการ 4) ด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น หลังใช้รูปแบบพัฒนาแต่ละข้อรายการ ผู้เรียนประเมิน ตนเอง เพื่อนประเมิน และครูประเมินอยู่ระดับมากทุกข้อรายการ และมีข้อค้นพบว่า การจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครู ด้านการมีจิตสำนึกการให้ความช่วยเหลือ เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ในสถานศึกษาจะเกิดผลเป็นรูปธรรมนั้น ต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายทั้งในและนอกสถานศึกษา หากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่ร่วมมืออย่างจริงจัง ใส่ใจผลที่เกิดจะไม่ชัดเจนและไม่ได้ผล หากพิจารณาจะพบว่า ในสถานศึกษาผู้บริหารกำหนดนโยบายสนับสนุนใส่ใจเป็นพี่เลี้ยง (Mentor) และผู้สอนงาน (Coach) ให้ครูและให้ความสำคัญมีความชัดเจนในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูในสถานศึกษาสามารถเดินไปได้ควบคู่กับครูที่ทำหน้าที่เป็นโค้ชและพี่เลี้ยงให้ผู้เรียน การจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูร่วมกันและทำอย่างต่อเนื่องเป็นการเสริมสร้างวินัยเชิงบวก มีการให้เกียรติต่อกันทุกฝ่าย ตัวอย่างที่ดีผู้เรียน สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ ทั้งนี้บรรยากาศในสถานศึกษาต้องเป็นบรรยากาศที่มีความรัก ความอบอุ่น ความจริงใจ มีต้นแบบที่

ดีผู้เรียนจะสามารถเสริมสร้างจิตสาธารณะได้เกิดความรักความสามัคคีในหมู่คณะเป็นการแสดงจิตสาธารณะในรูปแบบสังคมมิติที่เป็นการเปลี่ยนแปลงจากภายในตนของผู้เรียนจะทำให้เกิดความยั่งยืน

อภิปรายผล

รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูในสถานศึกษากลุ่มโซนกรุงเทพเหนือ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะกระบวนการของการพัฒนารูปแบบมีกระบวนการที่มีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา มีกระบวนการลงพื้นที่ศึกษารวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาที่เป็นต้นแบบและกลุ่มโซนกรุงเทพเหนือทั้ง 7 เขต ได้ข้อมูลที่เป็นสภาพจริงเป็นความต้องการและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาได้ข้อมูลเชิงลึกจากผู้บริหารการศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และชุมชนร่วมกับการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเชิงวิชาการที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะในสถานศึกษามาสู่การออกแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูในสถานศึกษากลุ่มโซนกรุงเทพเหนือ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และเน้นให้ผู้เรียนได้คิดสร้างสรรค์และออกแบบกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยด้วยตัวผู้เรียนเอง โดยมีผู้บริหารการศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และชุมชนเป็นการออกแบบที่เน้นรูปแบบที่ครอบคลุมองค์ประกอบเป็นรูปแบบที่สถานศึกษาสามารถนำไปใช้ได้จริง มีคู่มือสำหรับครู สำหรับผู้เรียน และกำหนดบทบาทผู้ที่เกี่ยวข้องไว้อย่างชัดเจน กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบไว้ครบถ้วน ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ รูปแบบ ระบบการจัดกิจกรรม ความสำคัญของรูปแบบบทบาทผู้ที่เกี่ยวข้องแนวทางการจัดกิจกรรม แนวทางการบริหารจัดการและเครื่องมือการประเมินผล การจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูในสถานศึกษากลุ่มโซนกรุงเทพเหนือ ที่สำคัญคือมีการนำไปทดลองใช้และมีการปรับมาตลอดการทดลองใช้ในสถานศึกษาจึงทำให้ผลการวิจัยสรุปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นปัจจัยนำเข้า (Input) เป็นการบอกพฤติกรรมที่ชัดเจน มีความสำคัญและจำเป็นต่อการกำหนด และวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้การเรียนการสอน ดังที่ ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ กล่าวว่า องค์ประกอบในชั้นปัจจัยนำเข้า ครอบคลุมการศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ การกำหนดปรัชญา ปณิธาน ภารกิจและงาน วัตถุประสงค์ และการวางแผน ขณะที่ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้เฝ้าดูดูแลเกื้อกูลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้มีประสบการณ์ตรง (Experiential learning) จะช่วยให้ผู้เรียนมีการปะทะเผชิญอารมณ์ ความรู้สึก ความนึกคิดที่เกิดขึ้นตัวผู้เรียน แล้วเกิดความเข้าใจ สามารถจำแนกรายด้านได้ดังนี้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552)

1. มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ โฉมฉาย กาศโอสถ ได้ศึกษา รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ 1) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน 2) ประชุมชี้แจงคณะทำงาน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง 3) สำรวจความต้องการที่จำเป็นของ สถานศึกษาชุมชน ท้องถิ่น ผู้เรียน 4) วิเคราะห์ข้อมูล (SWOT Analysis) สภาพปัญหาความต้องการที่จำเป็น 5) วางแผนการจัดทำกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน 6) ดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงาน 7) นิเทศติดตามและประเมิน 8) สรุปผลการปฏิบัติงาน 9) ปรับปรุงแก้ไข นอกจากนั้นยังสร้างสัมพันธ์ภาพในการอยู่กับกลุ่มเพื่อน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรกในการจูงใจให้นักศึกษามีความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม คอยดูแล เข้าใจอกเข้าใจกัน การแสดงออกของพฤติกรรม (โฉมฉาย กาศโอสถ, 2554)

2. มาตรฐานด้านความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วลัยยา ธรรมอภิบาล อันสอดคล้องกับ อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีคิดแบบวิทยาศาสตร์ที่ดีซึ่งวิธีการ คล้ายกับหลักการของ เอ็ดดูแคร์ คือ ผู้สอนจะไม่ใช้วิธีการบรรยายแต่จะสอนโดยการตั้งคำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดเองและตอบคำถามผ่านการสบนึ่ง เพื่อคิดไตร่ตรองแล้วจึงให้คำตอบเพื่อสร้างระบบค่านิยมที่เห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่นเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มองเห็นศักยภาพของตนเองและผู้อื่นไว้วางใจและเชื่อมั่น ในการพัฒนาเอง มีความเมตตาและเสียสละ ความเป็นกัลยาณมิตร (วลัยยา ธรรมอภิบาล, 2555); (อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา, 2556)

3. มาตรฐานด้านความเพียงพอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุมพล พูลภัทรชีวิน. นอกจากนี้ กิจกรรมรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครู ในสถานศึกษากลุ่มโซนกรุงเทพเหนือ (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2552) ยังทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามทฤษฎีของโกลแมน Goleman. ว่า บุคคลที่มีความเสียสละเห็นอกเห็นใจผู้อื่นจะมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึง ความเข้าใจ เอาใจเขามาใส่ใจเราแสดงออกเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเข้าใจการเอาใจใส่ดูแลเป็นธุระ การเคารพสิทธิของผู้อื่น รับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้น มีการแบ่งปัน อย่างสุขใจพฤติกรรมที่แสดงออก รวบรวมได้ (Goleman, D., 1998) ดังนี้ 1) คิดในทางบวก (Positive thinking) คือ คิดในทางที่ดีต่อคนอื่น 2) มีส่วนร่วม (Participation) คือ การมีส่วนร่วมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม 3) ทำตัวเป็นประโยชน์ (Useful) คือ เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ต่อสาธารณะ ต่อสังคม ไม่เห็นแก่ตัว 4) ไม่เห็นแก่ตัว (Unselfish) คือ การฝึก

เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน แบ่งปันของเล่น ของใช้ให้เพื่อน รู้จักให้ทาน 5) มีความเข้าใจ (Understand) คือ เข้าใจผู้อื่น (Empathy) ไม่ทับถมผู้อื่นไม่ซ้ำเติมผู้อื่น 6) มีใจกว้าง (Broad Mind) คือ มีจิตที่กว้างใหญ่ เปิดกว้าง ไม่คับแคบ รับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น รับฟังข้อมูล แสวงหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ 7) มีความรัก (Love) คือ รักเพื่อน รักผู้อื่น เมตตาต่อสัตว์และพืช มีการสื่อสารที่ดี (Communication) คือ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น เล่น และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

4. มาตรฐานด้านอัตถประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุมพล พูลภัทรชีวิน. นอกจากนี้ กิจกรรมรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูในสถานศึกษากลุ่มโซนกรุงเทพเหนือสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ยังทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามทฤษฎีของโกลแมน Goleman. ว่า บุคคลที่มีความเสียสละเห็นอกเห็นใจผู้อื่นจะมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเข้าใจ เอาใจเขามาใส่ใจเราแสดงออกเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเข้าใจการเอาใจใส่ดูแลเป็นธรรมา การเคารพสิทธิของผู้อื่น รับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้น มีการแบ่งปัน อย่างสุขใจพฤติกรรมที่แสดงออก รวบรวมได้ (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2552) ดังนี้ 1) คิดในทางบวก (Positive thinking) คือ คิดในทางที่ดีต่อคนอื่น 2) มีส่วนร่วม (Participation) คือ การมีส่วนร่วมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม 3) ทำตัวเป็นประโยชน์ (Useful) คือ เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ต่อสาธารณะ ต่อสังคม ไม่นิ่งดูตาย อะไรที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและบุคคล 4) ไม่เห็นแก่ตัว (Unselfish) คือ การฝึกเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน แบ่งปันของเล่น ของใช้ให้เพื่อน รู้จักให้ทาน 5) มีความเข้าใจ (Understand) คือ เข้าใจผู้อื่น (Empathy) ไม่ทับถมผู้อื่นไม่ซ้ำเติมผู้อื่น 6) มีใจกว้าง (Broad Mind) คือ มีจิตที่กว้างใหญ่ เปิดกว้าง ไม่คับแคบ รับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น รับฟังข้อมูล แสวงหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ 7) มีความรัก (Love) คือ รักเพื่อน รักผู้อื่น เมตตาต่อสัตว์ และพืช มีการสื่อสารที่ดี (Communication) คือ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น เล่น และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (Goleman, D., 1998)

5. มาตรฐานด้านการเห็นพ้องต้องกัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุมพล พูลภัทรชีวิน. นอกจากนี้ กิจกรรมรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูในสถานศึกษากลุ่มโซนกรุงเทพเหนือสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ยังทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามทฤษฎีของโกลแมน Goleman ว่า บุคคลที่มีความเสียสละเห็นอกเห็นใจผู้อื่นจะมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเข้าใจ เอาใจเขามาใส่ใจเราแสดงออกเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเข้าใจการเอาใจใส่ดูแลเป็นธรรมา การเคารพสิทธิของผู้อื่น รับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้น มีการแบ่งปัน อย่างสุขใจพฤติกรรมที่แสดงออก รวบรวมได้ (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2552) ดังนี้ 1) คิดในทางบวก (Positive thinking) คือ คิดในทางที่ดีต่อคนอื่น 2) มีส่วนร่วม (Participation) คือ การมีส่วน

ร่วมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม 3) ทำตัวเป็นประโยชน์ (Useful) คือ เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ต่อสาธารณะ ต่อสังคม ไม่นิ่งเฉย อดอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและบุคคล 4) ไม่เห็นแก่ตัว (Unselfish) คือ การฝึกเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน แบ่งปันของเล่น ของใช้ให้เพื่อน รู้จักให้ทาน 5) มีความเข้าใจ (Understand) คือ เข้าใจผู้อื่น (Empathy) ไม่ทับถมผู้อื่นไม่ซ้ำเติมผู้อื่น 6) มีใจกว้าง (Broad Mind) คือ มีจิตที่กว้างใหญ่ เปิดกว้าง ไม่คับแคบ รับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น รับฟังข้อมูล แสวงหาความรู้ใหม่ อยู่เสมอ 7) มีความรัก (Love) คือ รักเพื่อน รักผู้อื่น เมตตาต่อสัตว์และพืช มีการสื่อสารที่ดี (Communication) คือ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น เล่น และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (Goleman, D., 1998)

6. มาตรฐานด้านจริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นริศรา ริชาร์ดสัน ได้ให้ความหมายของการเสียสละ หมายถึง การแสดงออกของบุคคล ในพฤติกรรมดังต่อไปนี้ 1) การให้ปัน หมายถึง การช่วยเหลือหรือให้ผู้อื่นในด้านทรัพย์สิน สิ่งของ ความรู้และแรงงาน 2) การเห็นแก่ส่วนรวม หมายถึง การอุทิศตนทำงานเพื่อสังคมและส่วนรวม 3) ความมีน้ำใจ หมายถึง ความปรารถนาดีต่อผู้อื่นในด้านการพูดและการกระทำโดยให้กำลังใจและแสดงความเห็นใจผู้อื่น 4) การไม่เอาเปรียบผู้อื่น หมายถึง การสละทรัพย์สิน สิ่งของ และแรงงานของตนเท่ากับหรือมากกว่าผู้อื่น การนำรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูไปใช้ในสถานศึกษากลุ่มโซนกรุงเทพเหนือ จำนวน 7 เขต สามารถอภิปรายเป็นประเด็นย่อย ดังนี้ 1) ด้านจิตสำนึกการให้ความช่วยเหลือ เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ในภาพรวมจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนได้มีพฤติกรรมในจิตสาธารณะด้านต่าง ๆ (นริศรา ริชาร์ดสัน, 2556) ได้แก่ ด้านจิตสำนึกการให้ความช่วยเหลือ เสียสละ และเห็นอกเห็นใจผู้อื่นดีขึ้น หลังจากมีการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูในสถานศึกษากลุ่มโซนกรุงเทพเหนือ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร เนื่องจากกิจกรรมของรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูในสถานศึกษากลุ่มโซนกรุงเทพเหนือ ได้มีการออกแบบให้สถานศึกษาใช้ปัจจัยที่เกิดจากกิจกรรมภายในโรงเรียน เช่น กิจกรรมในรูปแบบที่ผู้เรียนได้มีจิตทำบอร์ดประชาสัมพันธ์ ข่าวสารการเรียนการสอนและข่าวสารทั่วไปทุกวัน โดยแต่ละห้องเรียนจะต้องดูแลจัดทำบอร์ดประชาสัมพันธ์ข่าวสารการเรียนการสอนและข่าวทั่วไปที่ได้รับมอบหมายภายในห้องเรียนจะแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ผู้ต้องรับผิดชอบในส่วนนั้น ๆ จะเป็นคนทำเรื่องนี้เป็นสิ่งที่ต้องทำต่อเนื่องทุกวัน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงความรู้สึกรับผิดชอบต่อจัดทำบอร์ดประชาสัมพันธ์ ข่าวสารการเรียนการสอนและข่าวทั่วไป รวมถึง การใช้อุปกรณ์จัดทำบอร์ดประชาสัมพันธ์ ข่าวสารการเรียนการสอนและข่าวทั่วร่วมกับชั้นเรียนอื่น ๆ หรือห้องเรียน อื่น ๆ อีกด้วย ด้านจิตสำนึกการให้ความช่วยเหลือต่อบุคคลและต่อสังคม จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า

การจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านจิตสำนึกการให้ความช่วยเหลือดีขึ้น หลังจากมีการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูในสถานศึกษากลุ่มโซนกรุงเทพเหนือ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร เนื่องจากรูปแบบที่คณะผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นได้ยึดหลักการว่า การพัฒนาจิตสาธารณะสามารถสอดแทรกได้ในทุกกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การช่วยเหลือเพื่อนที่ทำการบ้านไม่ได้ก็เป็นจิตสาธารณะชนิดหนึ่ง หรือการประหยัดน้ำ ไฟฟ้าจากการศึกษาผลงานวิจัยที่ได้แนะนำแนวคิดการเรียนรู้จากการให้บริการสังคมมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน พบว่า นอกจากผู้เรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นแล้ว ยังพบว่ามีแรงจูงใจที่ดีต่อการบริการชุมชนและสังคม มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการแก้ปัญหาสังคม รวมถึงยังส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม โดยที่ผู้เรียนมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ให้คุณค่าต่อกิจกรรมบริการสังคม มีแนวทางในการพิจารณาปัญหาสังคมอย่างมีระบบ มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของ ชุมชน และมีความอดทนต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความตระหนักในการบริการสังคมอีกด้วย สอดคล้องกับ การกำหนดปรัชญา ปณิธาน ภารกิจ และงาน วัตถุประสงค์ และการวางแผน ขณะที่ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้โอบอุ้มดูแล เกื้อกูลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้มีประสบการณ์ตรง (Experiential learning) จะช่วยให้ผู้เรียนมีการปะทะ เผชิญอารมณ์ ความรู้สึก ความนึกคิดที่เกิดขึ้นตัวผู้เรียน แล้วเกิดความเข้าใจตลอดจนแสดงพฤติกรรม (Output)

องค์ความรู้ใหม่

วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูในสถานศึกษากลุ่มโซนกรุงเทพเหนือ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการใช้เหตุผลในการตัดสินใจ และด้านพฤติกรรม ด้านความรู้ความเข้าใจเป็นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ในสิ่งที่ตนเองรับผิดชอบ

ภาพที่ 1 การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูในสถานศึกษากลุ่มโซนกรุงเทพเหนือ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร

สรุป/ข้อเสนอแนะ

วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครู ในสถานศึกษากลุ่มโซนกรุงเทพเหนือ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ในด้านการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครู ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูในสถานศึกษากลุ่มโซนกรุงเทพเหนือสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) นโยบายการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ 2) วัตถุประสงค์การบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะ 3) ลักษณะการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ 4) กระบวนการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะได้ผ่านการพัฒนาตามข้อเสนอแนะควรจัดกิจกรรมทั้งในรูปแบบการบูรณาการในรายวิชาซึ่งสามารถบูรณาการได้ทุกกลุ่มสาระ และในขณะเดียวกันควรจัดกิจกรรมเสริมนอกชั้นเรียนอาจเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และให้ผู้เรียนเป็นคนสำคัญในการออกแบบการจัดกิจกรรม มีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาคู่มือรูปแบบบทบาทหน้าที่การจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูให้เข้าใจ และควรจริงจังกับการสนับสนุน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะผู้เรียนจิตสำนึกการให้ความช่วยเหลือ เสียสละและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น 2) ครูที่ทำหน้าที่ดูแล ให้คำปรึกษา หรือเป็นพี่เลี้ยงให้แก่ผู้เรียนในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครู ด้านการมีจิตสำนึกการให้ความช่วยเหลือ เสียสละและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ต้องศึกษาคู่มือให้เข้าใจรูปแบบการดำเนินการ รวมถึงเข้าใจบทบาทของการสนับสนุน ให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรม ไม่ควรบังคับ 3) ผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นผู้นำ ผู้ร่วมกิจกรรม ทุกคนต้องร่วมแรงร่วมใจออกแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครู ด้านจิตสำนึกการให้ความช่วยเหลือ เสียสละและเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและมีความสม่ำเสมอกับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะ 4) ผู้ปกครอง ชุมชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรเข้าใจบทบาทและให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครู ด้านจิตสำนึกการให้ความช่วยเหลือ เสียสละและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และให้ผู้เรียนที่เป็นบุตรหลานของตนได้เรียนรู้การจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของครู

เอกสารอ้างอิง

- โกศล มีคุณ และณรงค์ เทียมเมฆ. (2545). ผลการฝึกใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีจิตสาธารณะ และพฤติกรรมของครูรายงานการวิจัยทุนสนับสนุนจากโครงการแม่บท. กรุงเทพมหานคร: การวิจัยและพัฒนาระบบ.
- จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2552). จิตตปัญญาศึกษา: รุ่งอรุณแห่งจิตสำนึกใหม่ทางการศึกษา. จุลสารประชาคมประกันคุณภาพการศึกษา, 7(5), 6-9.

- โฉมฉาย กาศโอสถ. (2554). รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน วิทยานิพนธ์ สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร: วิพจน์.
- นริศรา ริชาร์ดสัน. (2556). เก่งได้ไร้ขีดจำกัด. เอกสารสำเนาเอกสารประกอบการประชุมนิสิต. ใน วิทยานิพนธ์ สาขาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วัลยา ธรรมอภิบาล. (2555). การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนิสิต ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). จิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม การพัฒนาทักษะ. เรียกใช้เมื่อ 20 มีนาคม 2564 จาก <https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=index>
- อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา. (2556). คุณธรรมนำความรู้ : รูปแบบการสอนแบบบูรณาการคุณค่าความเป็นมนุษย์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: วี.ที.ซี คอมมูนิเคชั่น.
- Goleman, D. (1998). What Make the Leader? Harvard business review, 7(6), 93-104.
- Krejcie & Morgan. (1970). Approach in Quantitative Research. วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์, 7(2), 112-125.